

EMBERI JOGI HATÁSOK ÉRTÉKELÉSE
NEM MŰSZAKI JELLEGŰ ÖSSZEFOGLALÓ

EVE Power Hungary Kft.

Tartalomjegyzék

1.	Nem műszaki jellegű összefoglaló	1
2.	A projekt áttekintése	1
	2.1 A Projekt elhelyezkedése	1
	2.2 A projekt részegységei és elrendezése	2
3.	HRIA módszer és folyamat	4
4.	Emberi jogi hatások értékelése	6
	4.1 A Projekt dolgozóinak munkahelyi és munkavégzési körülményeire esetlegesen gyakorolt hatások, beleértve a munkahelyi egészségvédelmet és biztonságot is.....	10
	4.2 A dolgozók jogaira a beszállítói lánc mentén esetlegesen gyakorolt hatások	11
	4.3 A közösségi biztonságra a biztonsági személyzet alkalmazása révén esetlegesen gyakorolt hatások	11
	4.4 A jogtulajdonosok esetleges képtelensége a jogorvoslathoz való hozzáférésre és / vagy abban való részesülésre	12
	4.5 Kumulatív hatások.....	12
5.	Emberi jogi kockázatok és hatások kezelése.....	14

1. Nem műszaki jellegű összefoglaló

A jelen nem műszaki jellegű összefoglaló (non-technical summary – NTS) a Magyarországon, Debrecenben megvalósuló „Nagy méretű hengeres cellák személygépjárművekhez” projekt emberi jogi hatásainak értékeléséről (Human Rights Impact Assessment – HRIA) szól.

A projekt társadalmi hatásainak értékelése (social impact assessment – SIA), környezeti hatásainak IPPC-irányelv szerinti értékelése (environmental impact assessment – EIA) és éghajlatváltozási kockázatelemzése (Climate Change Risk Assessment – CCRA) különállóan kidolgozott dokumentumok.

Az NTS leírja a projektet, a HRIA módszerét és folyamatát, a kockázatelemzés eredményeit és az enyhítő intézkedéseket.

Ez a riport angol és magyar nyelven készült. Eltérés vagy kétértelműség esetén az angol változat az irányadó.

2. A projekt áttekintése

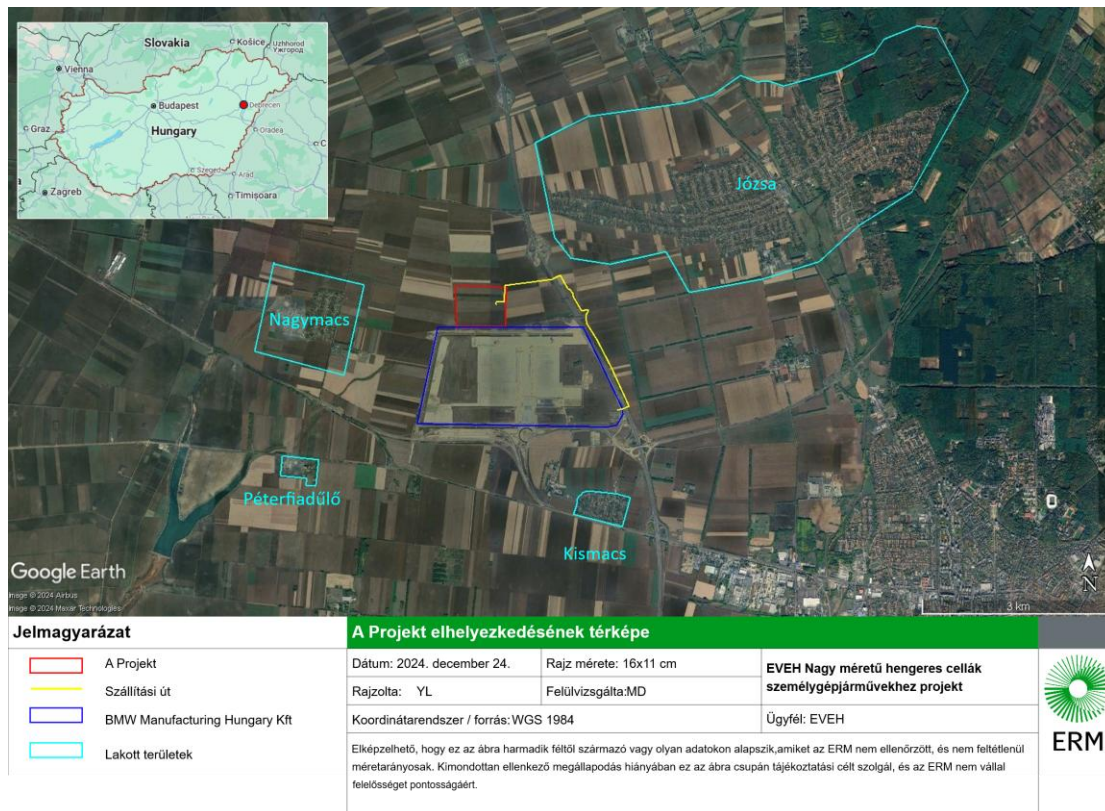
Az EVE Power Hungary Kft. (a továbbiakban: „EVEH”) nagy méretű akkumulátorgyárat (a továbbiakban: a „Projekt”) létesít, melynek helye az Észak-Nyugati Gazdasági Övezet, Debrecen városában, Hajdú-Bihar vármegyében, az Észak-alföldi régióban, Magyarországon. A Projekt építkezési munkálatai 2023-ban kezdődtek, az üzemkezdet tervezett ideje 2027.

2.1 A Projekt elhelyezkedése

A Projekt a 0237/405 helyrajzi szám alatt található, a debreceni Észak-Nyugati Gazdasági Övezetben, Magyarországon. A Gazdasági Övezet Debrecen városi területétől mintegy 5 km-re nyugatra fekszik, összesen 500 hektáron, melyből a Projekt 45 hektárt tesz ki. Debrecen Magyarország második legnagyobb városa, Hajdú-Bihar vármegye székhelye, teljes területe 465 km². A legtöbb lakos a belvárosi területen él. A déli külvárosokban a mezőgazdasági és az ipari tevékenységek az uralkodóak, míg a

keleti részen az erdőgazdálkodás áll a középpontban.

2-1. ábra: A Projekt elhelyezkedése

2.2 A projekt részegységei és elrendezése

A létesítmény rendeltetése lítium-ion akkumulátorok gyártása, évi 30 GWh-ás kapacitással. A gyártási létesítmény a tervek szerint elsősorban a szomszédos BMW gyárat fogja hengeres akkumulátorcellákkal ellátni. A Projekt főbb részegységeinek listája megtalálható az alábbi 2-1. táblázatban.

2-1. táblázat: A Projekt főbb részegységei

Részegység	Megjegyzés
Termelési létesítmények	
Elektrodaüzem	Kétszintes épület, amely nagyjából 21 633,19 m ² -nyi földterületet fed le. Főbb funkciók: 3 anódgyártó sor 3 katódgyártó sor
Összeszerelő üzem	Kétszintes épület, amely nagyjából 20 873,46 m ² -nyi földterületet fed le. Főbb funkciók: akkumulátor-összeszerelés
Formázó üzem	Háromszintes épület, amely nagyjából 16 568,63 m ² -nyi földterületet fed le. Főbb funkciók: akkumulátortesztelés, öregedés és lezárás
Csővezetékek	Közösségi ivóvízellátási hálózat; Szürkevíz- és hígítóvíz-hálózat; valamint Tűzivíz- és szórófejhálózat
Segédlelétesítmények	
Nyersanyagraktár	Háromszintes épület, amely nagyjából 4 000 m ² -nyi földterületet fed le. Főbb funkciók: por formájában lévő nyersanyagok, azaz aktív katód- és anódanyagok, valamint kötőanyagok, vezetőadalekkek, továbbá vörösréz- és alumíniumfóliák tárolása.
Szortírozó raktár	Háromszintes épület, amely nagyjából 12 691,28 m ² -nyi földterületet fed le. Főbb funkciók: magasított raktári tárolórendszer, kész akkumulátorcellák céljára
NMP és elektrolit tártálpark	Nagyjából 964,88 m ² -nyi földterületet fed le. Főbb funkciók: NMP és elektrolitoldatok tárolása, azok biztosítása elektródagyártás és cella-előállítás céljára.
Akkumulátorteszt-labor	Nagyjából 1 035,26 m ² -nyi földterületet fed le. Főbb funkciók: akkumulátortesztelés és -szétszerelés
Akkumulátorártalmatlanító épület	Főbb funkciók: megrongálódott akkumulátorok szétszerelése
Használati helyiségek épülete	Kétszintes épület, amely nagyjából 8 938 m ² -nyi földterületet lefedve ad helyet a következőknek: • 2×17,5 MW-os és 1×14M W-os, gázégőkkel melegített termoolaj kazán; • 3×15 t/h gázégőkkel melegített gőzkazán; • Sűrített levegőt és nitrogént szállító rendszerek • Hűtővízrendszer; • Ipari szennyvízkezelő létesítmény; • Szürkevíz-kezelési terület és az ahhoz kapcsolódó szivattyúház; • Hűtőberendezések légkezelő rendszerekhez; • Ipari hígítóvíz-előkészítő rendszer; és • 570 m³-es tűzivíztároló tartály
Esővízgyűjtő rendszer	Két mesterséges esővíztározó, egyenként 3 500 m ³ -es kapacitással. Főbb funkciók: két elkülönített belső esővízhálózat, az egyik a tiszta, a másik az esetlegesen olajjal szennyezett esővízhez.
Átmeneti	Kétszintes épület, amely nagyjából 371 m ² -nyi földterületet fed le.

Részegység	Megjegyzés
veszélyeshulladék-tároló	Főbb funkciók: a gyártásból származó veszélyes hulladékok, valamint a veszélyes nyersanyagok (DMC, etanol, termoolaj) tárolása
Multifunkciós épület	Háromszintes épület, amely nagyjából 2 530,37 m ² -nyi földterületet fed le. Főbb funkciók: irodahelyiségek, konyha és kávézó, tesztlaborok, központi szerverszoba és helyszíni tűzoltóállomás épülete
Transzformátor-aláállomás	Nagyjából 4 000 m ² -nyi földterületet fed le. [fuzzy]Főbb funkciók: az aláállomás fogadja a 2*132 kV-os átviteli vezetéken érkező tápellátást, és a 132 kV-os feszültséget 11 kV-ra alakítja át
Egyéb épületegységek és létesítmények	Alkalmazotti és VIP elérési pontból, recepció irodából, az örség műszaki helyiségéből, összekötő hidakból, dohányzó helyiségekből, és települési hulladékgyűjtő pontokból áll.
Kapcsolódó létesítmények	
Átviteli vezetékek	Két 7 km-es hosszúságú, 132 kV-os vezeték (földalatti kábelek), melyek összesen 7,76 km hosszúak, és a Projekt aláállomását kötik össze az EVE 132/11 kV-os debreceni transzformátor-aláállomásával. Ezeket 7 km hosszúságú, 132 kV-os átviteli vezetékeket az EVEH alvállalkozói építik ki, az üzemeltetés során tulajdonjoguk átszáll az OPUSTITÁSZ-ra. Annak a hatásnak a kiértékelése, amivel ennek a két földalatti vezetéknek a kiépítése és üzemeltetése a környezetre nézve jár, már szerepel a debreceni Észak-Nyugati Gazdasági Övezet létrehozásához és a szükséges infrastruktúra biztosításához kapcsolódó elővizsgálati tanulmányban. A tanulmány a HB-03/KTF/00117-2/2019 szám alatt kiadott határozattal zárult le. A további társadalmi kockázatok és hatások kiértékelése a kiegészítő SIA dokumentumban szerepel.
Külső csatlakozó csővezetékek	Az ivóvizet, ipari hígítóvizet és a szürkevizet szállító csővezetékek csatlakoztatása a Projekthez. A külső vízvezeték-hálózatokat Debrecen városa (DJVM) fogja kiépíteni és üzemeltetni. Ennek a jelentésnek az elkészítésekor a vízvezeték-hálózatok hossza és elrendezése még nem ismert. A Projektet kiszolgáló létesítményen kívüli vízellátási rendszer tervezése, kiépítése és üzemeltetése a helyi önkormányzat felelősségi körébe tartozik, az EVEH-nek nincs hozzáférése a kapcsolódó folyamatok dokumentációjához. Az EVEH által biztosított információk szerint a vízellátási rendszerrel együtt járó környezeti hatás és kockázat kiértékelése a jogszabályi követelményeknek megfelelően már része a projektfejlesztési folyamatnak. A szürkevízrendszerre (szürkevíz, hígítóvíz, műszaki szennyvíz) vonatkozóan már sikerült környezetvédelmi engedélyt (előzetes vizsgálati dokumentáció, EVD) kiállíttatni. Ennek az EVD-nek az alapján megtörtént már a lezáró (jóváhagyó), HB/17-IKV/00049-2/2025 számú határozat kiállítása is. Ezért ebben a jelentésben erre a részegységre vonatkozóan további értékelés nem szerepel.

3. HRIA módszer és folyamat

A HRIA célja a Projekthez köthető, kiemelkedő lehetséges emberi jogi kockázatok

beazonosítása.

Az átfogó HRIA-t az ERM (Shanghai) Limited dolgozta ki. Az ERM az EVEH független tanácsadója.

A HRIA az ENSZ vállalatokkal és emberi jogokkal kapcsolatos vezérelveivel (UN Guiding Principles on Business and Human Rights – UNGPs) igazódó négylépéses módszert követ. Ez a következő:

- **Átvilágítás:** a lehetséges jogtulajdonosok és emberi jogi hatások beazonosítása irodai felülvizsgálattal és az érdekelt felek feltérképezésével.
- **Emberi jogi alaphelyzet:** a helyi emberi jogi összefüggések megállapítása dokumentumáttekintés, valamint a jogtulajdonosokkal és az érdekelt felekkel lefolytatott konzultáció révén. A konzultáció célja a jogtulajdonosok és az illetékes hatóságok aggályainak, ajánlásainak megértése volt. A jogtulajdonosok által esetlegesen elszenvedett további sérelmek elkerülése érdekében a bevonás során az eljáró személyeknek jogtisztelő magatartást kellett tanúsítaniuk.
- **Hatásértékelés:** az értékelés középpontjában a Nemzetközi Emberi Jogi Kódexben és a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet (International Labour Organisation – ILO) egyezményeiben rögzített jogok állnak. A lehetséges kockázatok kiértékelésének tárgya a bekövetkező hatás léptéke, hatóköre, orvosolhatatlansága és valószínűsége alapján meghatározható általános súlyosság volt. Az egyes beazonosított lehetséges kockázatok besorolásának alapja a 3-1. táblázatban ábrázolt mátrix.
- **Kezelési intézkedések:** enyhítő intézkedések beazonosítása a súlyossági besorolás alapján, annak megfelelően, hogy a magasabb kockázatok jelentősebb választ követelnek meg.

•

3-1. táblázat: Hatások általános súlyosság szerinti besorolása

Súlyosság	Valószínűség		
	Valószínűtlen	Valószínű	Erősen valószínű
Alacsony	Alacsony	Alacsony	Közepes
Közepes	Alacsony	Közepes	Magas
Magas	Közepes	Közepes	Magas

4. Emberi jogi hatások értékelése

A beazonosított jogtulajdonosok a következők:

- A Projekttől nem messze élő közösségek;
- Az EVEH által a Projekt céljaira közvetlenül alkalmazott munkaerő és az alvállalkozók;
- A szélesebb értelemben vett Projekt beszállítói lánc mentén érintett munkaerő;
- Kiszolgáltatott csoportok.

A HRIA-n végzett munka támogatásának céljából az EVEH célzott konzultációkat folytatott le a jogtulajdonosokkal és az illetékes hatóságokkal, beleértve a Magyar Akkumulátor Szövetséget, a Projekt vízszolgáltatóját, a Debreceni Egyetemet, Debrecen polgármester-helyettesét, a környékbeli közösségek lakossági képviselőit, a helyi és a kínai alvállalkozókat, valamint a közeli nagyvállalatokat is. A főbb megállapításokat a SIA jelentés foglalja össze.

A hatókör-megállapítási folyamat a Projekt építkezési és működési fázisában esetlegesen kialakuló emberi jogi kockázatok / hatások áttekintéséből állt. A hatókör-megállapítás során beazonosított kiemelkedő kockázatok közé tartoznak a következők:

- A Projekt dolgozóinak munkahelyi és munkavégzési körülményeire esetlegesen gyakorolt hatások, beleértve a munkahelyi egészségvédelmet és biztonságot is;
- A dolgozók jogaira a beszállítói lánc mentén esetlegesen gyakorolt hatások;
- A közösségi biztonságra a biztonsági személyzet alkalmazása révén esetlegesen gyakorolt hatások;
- A jogtulajdonosok esetleges képtelensége a jogorvoslathoz való hozzáférésre és / vagy abban való részesülésre;
- Kumulatív hatások, beleértve a következőket: az ipari vízhasználatból fakadóan a közösségek ivóvízhez való jogát esetlegesen érő hatás; a munkaerő-beáramlás által az egészségre és a megfelelő életszínvonalhoz való jogra a közösségen belül esetlegesen gyakorolt hatás;

Bizonyos, a hatókör-megállapítás során beazonosított, nem kiemelkedő lehetséges kockázatok a kiértékelésbe nem kerültek be – jobbra a Projekt jellege, tevékenysége és a létező enyhítő intézkedések miatt. Figyelmet kívül hagyott hatások / kockázatok:

- **A Projekt földhasználatához köthető, lehetséges megélhetési kockázatok**

Debrecen önkormányzata a 2000-es években a földterületet ipari gazdasági területként sorolta be. A földvásárlás során – harmadik felek által végzett értékbecslés alapján – kártalanítást, átállási támogatást, valamint természetbeni ellentételezést, azaz például földterületcserét biztosított a földtulajdonosok és a földhasználók számára, melyekhez kapcsolódóan sem panasz, sem perindítási kérelem nem érkezett. Következésképpen a korábbi földtulajdonosok megélhetését veszélyeztető kockázatok felmerülésének esélye alacsony. A földhöz való hozzáférés kábelkiépítés miatti átmeneti korlátozásából adódó jövedelemkiesést a SIA jelentés értékeli ki, léteznek továbbá javasolt enyhítő intézkedések is.

- **A közösségi egészségre és biztonságra nézve a zajból, a légszennyezésből, a hulladékelhelyezésből és a szennyvízkibocsátásból fakadó lehetséges kockázatok**

Tekintve a már kialakított IPPC-EIA környezetvédelmi megfigyelési rendszert, valamint az építkezési környezetvédelmi és társadalmi kezelési tervet (Construction Environmental and Social Management Plan – CESMP), az emberi jogi kockázatok kezelése elégségesnek tekinthető, így ezek kevésbé jelentős okot adnak az aggályokra.

- **A közösségi biztonságra nézve a Projekthez kapcsolódó közlekedésből fakadó kockázatok**

A Projekt egészségügyi, biztonsági és környezetvédelmi terve leírja az építkezési területen belül és azon kívül érvényes közlekedésbiztonsági szabályokat. Ezenfelül az építkezési környezetvédelmi és társadalmi kezelési tervben (CESMP) javaslatként szerepel egy közlekedési baleseti készenléti és reagálási tervnek az esetlegesen érintett felek bevonásával való kidolgozása és végrehajtása is. Ez a felmérések szerint elég hatékony az emberi jogi kockázatok csökkentésében, következésképpen aggályra okot adó problémaként azoknak kisebb a jelentősége.

- **Kulturális örökségbe tartozó, ismert és ismeretlen helyek, tárgyi emlékek lehetséges károsodása vagy megsemmisülése**

A területen, illetve a környező területeken több régészeti ásatás is végbement már. A korábbi építőmérnöki munkák szakmai felügyelet alatt, a kulturális örökség védelme mellett mentek végbe, következésképpen a kulturális örökség károsodásának veszélye rendkívül alacsony, a hatások jelentéktelenek. A külső kábel tervezett kiépítési vonala mentén és annak 200 m-es pufferzónáján belül tizenkét beazonosított régészeti terület található. Régészeti szakértők ásatási és megfigyelési munkákat fognak elvégezni, a földmunkálatokat régészeti felügyelet alatt kell végezni, adott esetben az újonnan felfedezett kulturális tárgyi emlékek a helyi törvényeknek megfelelő védelemben fognak részesülni. Mindezen túl az építkezési alvállalkozó a régészeti munkálatok felügyeletének céljából megbízást adott a Déri Múzeumnak helyszíni személyzet állomásoztatására.

A hatásértékelés eredményeiről áttekintést nyújt a 4-1. táblázat. Az egyes hatásokról

szóló rövid leírások megtalálhatók az alább következő szakaszokban. Az esetlegesen kedvezőtlen hatások minimalizálását beazonosított enyhítő intézkedések teszik lehetővé.

4-1. táblázat A hatásértékelés áttekintése

Hatás	Fázis	Jogtulajdonosok	Súlyosság	Valószínűség	Hatás besorolása
A Projekt dolgozóinak munkahelyi és munkavégzési körülményeire gyakorolt hatások	Építkezés	A Projekt dolgozói	Magas	Valószínű	Közepes
	Üzemeltetés	A Projekt dolgozói	Magas	Valószínű	Közepes
A beszállói lánc mentén a munkavállalói jogokra gyakorolt hatások	Építkezés	A beszállói lánc mentén lévő dolgozók	Magas	Valószínű	Közepes
	Üzemeltetés	A beszállói lánc mentén lévő dolgozók	Magas	Valószínű	Közepes
A közösségi biztonság a biztonsági személyzet alkalmazására érvényesített hatások	Építkezés	Környező falvak	Közepes	Valószínűtlen	Alacsony
	Üzemeltetés	Környező falvak	Közepes	Valószínűtlen	Alacsony
Képtelenség a jogorvoslathoz való hozzáférése és / vagy abban való részesülése	Építkezés	A Projekt dolgozói	Közepes	Valószínűtlen	Alacsony
		Helyi közösségek	Közepes	Valószínűtlen	Alacsony
	Üzemeltetés	A Projekt dolgozói	Közepes	Valószínűtlen	Alacsony
		Helyi közösségek	Közepes	Valószínűtlen	Alacsony
Az ipari felhasználat hatása a közösségek ivóvízhez való jogára	-	Helyi közösségek	Magas	Valószínűtlen	Közepes

Hatás	Fázis	Jogtulajdonosok	Súlyosság	Valószínűség	Hatás besorolása
A munkaező-be áramlás által az egészséghöz és a megfelelő életszínvonalhoz való jogra gyakorolt hatás	-	Helyi közösségek	Magas	Valószínűtlen	Közepes

4.1 A Projekt dolgozóinak munkahelyi és munkavégzési körülményeire esetlegesen gyakorolt hatások, beleértve a munkahelyi egészségvédelmet és biztonságot is

Magyarországon – bár a munka törvénykönyve kifejezetten tiltja az olyan bűncselekményeket, mint a gyermek- és a kényszermunka, és előírja a szabályozási felügyeletet is – helyi szabálytalanságok (pl. munkaidő-nyilvántartás) időről-időre előfordulnak még. A jogszabályi követelményeknek megfelelő munkaidő-nyilvántartó rendszerek és a jobbra tett alkalmazotti szálláshelyek a Projekt építkezési fázisában megvalósultak, ezek az állapotok fenn fognak maradni a működési fázisban is. Az elfogadott enyhítő intézkedések magukba foglalják az anyavállalat kétnyelvű munkajogvédelmi politikáját és a rendszeres biztonsági ellenőrzéseket, a működési fázis egészségügyi és biztonsági kezelési rendszerének kidolgozása azonban még folyamatban van.

Az értékelés megállapítása szerint elégséges biztosítékok hiányában megtörténhet, hogy a Projektnek „Magas” súlyossági besorolású emberi jogi kockázatokkal (pl. gyermekmunka, kényszermunka – az olyan a kiszolgáltatott csoportokra nézve, mint a migráns munkások, fokozottan fenyegető – továbbá munkahelyi egészségvédelmet és biztonságot érintő balesetek) kell szembenéznie. A helyszíni vizsgálatok során beazonosított lehetséges munkajogi problémákkal és az enyhítő intézkedésekben bizonyos területeken mutatkozó hiányosságok kombinációjaként az ilyen kockázatok bekövetkeztének megállapított valószínűsége „Valószínű”.

4.2 A dolgozók jogaira a beszállítói lánc mentén esetlegesen gyakorolt hatások

Bizonyos, az elektromos jármű-akkumulátorok nyersanyagait termelő régiókban olyan emberi jogi kockázatok fenyegetnek, mint a kényszer- és a gyermekmunka. Bár az EVEH projekt kulcsfontosságú nyersanyagai a tervek szerint több forrásrégióból, köztük Ausztráliából és Indonéziából fognak származni, továbbá a szándékok szerint a helyi beszerzés előnyben fog részesülni, a helyi forrásból származó anyagtartalom formális terve még nem készült el, a beszerzéskezelési rendszer és a támogató eljárások kidolgozása még folyamatban van. A Projekt anyavállalata olyan enyhítő intézkedések dolgozott ki, mint a beszállítói magatartási kódex és az ásványbeszállítói láncok kezelésére vonatkozó, az OECD iránymutatásának megfelelő, felelősségteljes, kellő gondosságot előíró politika. Az anyavállalat beszállítói láncokat kezelő rendszere folyamatosan halad a fenntarthatóság felé. Az értékelés során azonban mindezzel együtt is megállapítást nyert, hogy elégséges óvintézkedések nélkül a Projekt beszállítói lánc mentén előfordulhat a dolgozói jogok olyan megsértése, mint a gyermek- és a kényszerszermunka, emellett kialakulhatnak az adott vállalkozások közelében lévő közösségekre gyakorolt hatások is. Az ilyen dolgozókkal szembeni jogsérelmek súlyossági szintje az értékelés szerint „**Magas**”; tekintettel arra, hogy az ásványbeszállítói lánc mentén az emberi jogok kezelési rendszere még fejlesztésre szorul, a bekövetkezés besorolás szerinti valószínűsége megfelelő kezelés és felügyelet hiányában „**Valószínű**”.

4.3 A közösségi biztonságra a biztonsági személyzet alkalmazása révén esetlegesen gyakorolt hatások

Magyarországon a magánbiztonsági szolgálatokra átfogó jogszabályozás érvényes (mely kiterjed a személyzet háttérének ellenőrzésére és az engedélyezési követelményekre is), olyan bejelentés, amely az emberi jogok biztonsági szolgálatok általi megsértéséről szólna, nincs. Az EVEH engedéllyel rendelkező biztonsági alvállalkozó szolgálatait veszi igénybe, amely az illetéktelen személyek létesítményre való bejutásának meggátolása érdekében 4 biztonsági őrt állomásoztat a főbejáratnál.

Telepített arcfelismerő rendszer vagy belépőkártyás elektronikus rendszer nincs. Az alvállalkozó konfliktusról nyilvántartott feljegyzésekben nem szerepel, és szigorú toborzási követelményeket érvényesít. Az értékelés megállapítása szerint a lehetséges kapcsolódó hatások a „**Közepes**” súlyossági kategóriába tartoznak, a bekövetkezés valószínűsége pedig „**Valószínűtlen**”, tekintetbe véve, hogy Magyarországon ritkák a biztonsági személyzetet érintő incidensek, és a jogszabályi követelmények betartatása hatékony.

4.4 A jogtulajdonosok esetleges képtelensége a jogorvoslathoz való hozzáférésre és / vagy abban való részesülésre

A magyaroknak lehetőségük van ombudsmanon keresztül panaszt tenni és jogorvoslatot keresni (hátrányos következmények nélkül), bár az ombudsman hatáskörének szélességét és a diszkriminációellenességi felelősségi kör kiigazítását illetően léteznek felvetett aggályok. Az EVEH érdekeltfél-bevonási tervet (Stakeholder Engagement Plan – SEP), (a külső felek részére) közösségi panaszkezelési szabályzatot, valamint olyan dolgozókezelési tervet dolgozott ki, amely a dolgozókra vonatkozó panaszkezelési rendszert is magába foglal, így lehetővé teszi mind a kínai, mind a helyi alkalmazottak aggályainak hatékony megválaszolását. Az értékelés megállapítása szerint „**Valószínűtlen**”, hogy a jogtulajdonosok a Projekt panaszkezelési szabályzatára és Magyarország ombudsman-rendszerére támaszkodva sem képesek jogorvoslathoz hozzájutni vagy abból részesülni.

4.5 Kumulatív hatások

A magyar kormány országszerte élénken támogatja az elektromos járműveket kiszolgáló akkumulátorgyárak építését. Debrecenben 6 olyan ipari park (köztük az Észak-Nyugati Gazdasági Övezet) épül, amelynek célja az elektromos járművekbe való befektetésekre vonzerőt gyakorolni, és folyamatban van több egyéb fejlesztési projekt is. Az elektromos járművekhez készült akkumulátorok projektjei aggályokat váltottak ki a helyi közösségekből nem csak Debrecenben, hanem Gödön, Komáromban és Iváncsán is. A különféle projektek közötti átfedés kumulatív hatások lehetséges

kockázatát váltja ki. Ide tartoznak a következők:

- **Az ipari vízhasználat által a közösségek ivóvízhez való jogára gyakorolt kumulatív hatás**

Debrecen ipari parkjainak (pl. Déli Gazdasági Övezet, Észak-Nyugati Gazdasági Övezet) ipari vízfelhasználása a vízkészletek megterhelése révén könnyen gyakorolhat jelentős hatást a lakosság ivóvízhez való jogára. Debrecen vízügyi igazgatósága vízkezelési tervvel rendelkezik (új kutak fúrása, a gyenge teljesítményű kutak helyreállítása, szürkevíz-használat). A Debreceni Vízmű megfigyelés alatt tartja a vízhasználatot; a hiány a következő sorrend szerint váltja ki a szüneteltetést: luxus → ipar → mezőgazdaság → kórházak / közösségi szolgáltatások. A ZF-gyár elkészült, azonban a vízhiány miatt nem üzemel. A tervek szerint az EVEH vízellátásának kétharmada újrahasznosított készletből fog származni.

- **A munkaerő-beáramlás által a közösségek egészséghez és a megfelelő életszínvonalhoz való jogára gyakorolt kumulatív hatás**

A munkaerő-beáramlás elképzelhetően fokozza a helyi egészségügyi hálózatra, lakás célú épületekre és egyéb infrastruktúrákra nehezedő terheket, emellett fokozza a fertőző betegségek, a törvénytelen tevékenységek és a nemi erőszak kockázatát is. A külföldi munkások a Projekt környékén élő lakosság számára ismeretlenek, az előbbieket az utóbbiak körében nem találunk kedvező fogadtatásra; Magyarország 2024. évi új idegenrendészeti rendelete a helyi munkaerő felvételének ösztönzése céljából az Európai Gazdasági Övezeten kívülről / nem a szomszédos országokból érkező vendégmunkásokra vonatkozóan számbeli és munkaköri korlátozásokat fektet le. Az EVEH előnyben részesíti a környező közösségekből helyi ügynökségeken keresztül való toborzást, tehetségfejlesztés céljából együttműködik a helyi iskolákkal / egyetemekkel.

Megjegyzendő azonban, hogy a víz rendelkezésre állásának biztosításáért, a munkaerő-bevándorlás által a közösségi egészségügyre és biztonságra gyakorolt hatás kezeléséért nem kizárólag az EVEH felel.

5. Emberi jogi kockázatok és hatások kezelése

A hatásértékelés megállapításai szerint a projektpolitikák és -folyamatok hiányosságainak pótlásához, az emberi jogi kockázatok, a jogtulajdonosokra gyakorolt hatások enyhítéséhez további kezelési intézkedések szükségesek. A javasolt intézkedések a Projekt pozitív hatásait erősítik, illetve a negatív hatásokat enyhítik. A javasolt végrehajtási intézkedések részletesen az 5-1. táblázatban szerepelnek.

5-1. táblázat: Javasolt emberi jogi kezelési intézkedések

Kockázat / hatás	Fázis	Hatás besorolása	Már létező kezelési intézkedések	Javasolt további enyhítő intézkedések
A Projekt dolgozóinak munkahelyi és munkavégzési körülményeire gyakorolt hatások	Építkezés	Közepes	<u>EVE (székhely):</u> ■ Munkajogvédelmi politika ■ Belső leleplezőkre vonatkozó politika <u>EVEH:</u> ■ Környezeti, egészségi és biztonsági terv ■ Alkalmazottak tájékoztatása	■ Továbbra is az alkalmazottaknak szóló vállalati tájékoztatás szerinti működés ■ A dolgozókezelési terv és a belső panaszkezelési szabályzat véglegesítése, megvalósítása ■ A munkajogvédelmi politika (2023), a munkahelyi egészségvédelmi és biztonsági politika, a belső leleplezőkre vonatkozó politika (2023) és az életmenő szabályok (2022) lefordítása, azok hozzáigazítása a magyarországi összefüggésekhez, valamint a létesítményen belüli egyértelmű kommunikálásuk ■ A munkajogvédelmi politika betartása érdekében az emberi erőforrások kezelésében olyan eljárások bevezetése, amelyek különösen fókuszálnak a

Kockázat / hatás	Fázis	Hatás besorolása	Már létező kezelési intézkedések	Javasolt további enyhítő intézkedések
	Üzemeltetés	Közepes	<u>EVE (székhely):</u> ■ Munkajogvédelmi politika ■ Belső leleplezőkre vonatkozó politika <u>EVEH:</u> ■ Alkalmazottak tájékoztatása	következőkre: 1) A gyermek és a kényszermunka tiltása; 2) A munkaidőre és a túlóramaximumra Magyarországon érvényes követelmények szigorú betartása, beleértve egy olyan túlórafigyelő rendszer bevezetését is, amely képes valamennyi alkalmazott túlórában végzett munkáját, valamint a kifizetett ellentételezést is pontosan nyomon követni és rögzíteni; 3) Diszkrimináció- és zaklatásmentesség; 4) A dolgozók által munkaerő-közvetítő irodák részére fizetett bármennemű díj tiltása; és 5) A helyi és a migráns dolgozókkal való bánásmód közötti bármennemű eltérés tiltása, korlátozás nélkül ideértve a béreket és juttatásokat, a munkaidőt. 6) Az emberi erőforrások kezelési eljárásai közé be kell vezetni egy olyan megfigyelési rendszert is, amelynek keretén belül rendszeres felülvizsgálatok szűrnek ki az eljárásokban felsorolt bármely követelmény megsértését. A lehetséges intézkedések közé tartozik az alkalmazottak körében rendszeresen elvégzett állapotfelmérés.

Kockázat / hatás	Fázis	Hatás besorolása	Már létező kezelési intézkedések	Javasolt további enyhítő intézkedések
				■ Annak biztosítása, hogy a Projekt területén belül minden dolgozó (beleértve az alvállalkozók és a beszállítók dolgozóit is) általa értett nyelven, írásban rögzített (a bért, a munkaidőt, a jogosultságokat, a szabadságokat stb. leíró) munkaszerződést kapjon. ■ A dolgozók számára (a munkavállalók jogait, a vállalat elvárásait, valamint a belső panaszkezelési szabályzatot leíró) magatartási kódex lefektetése általuk értett nyelven, továbbá annak biztosítása, hogy ez a kódex minden munkavállalóhoz a saját nyelvén eljusson. A magatartási kódexnek el kell ismernie és végre kell hajtania az igazságos bánásmódot, a diszkrimináció- és zaklatásmentességet, valamint a helyi közösségekkel való interakciókban helyénvaló magatartási formákat. ■ Olyan alvállalkozókezelési rendszer kidolgozása, amely a létesítményen tevékenykedő valamennyi alvállalkozó munkaügyi gyakorlatainak megfigyelését lehetővé teszi, és lefelé kiterjed a Projekt belső panaszkezelési szabályzatára, a Projekt munkásszállásokkal szembeni követelményeire, a Projekt munkaerejének magatartási kódexére, a környezeti, egészségügyi és biztonsági tervre, az EVE politikáira és az alvállalkozói dolgozókra. Különös

Kockázat / hatás	Fázis	Hatás besorolása	Már létező kezelési intézkedések	Javasolt további enyhítő intézkedések
				hangsúlyt kell helyezni a gyermek- és a kényszermunka, az önkéntes túlórázás, a túl hosszú munkaidő, valamint a magyar és a migráns dolgozókkal való bánásmód közötti különbségek tiltására. Az alvállalkozókezelési rendszer részeként be kell vezetni egy olyan megfigyelési rendszert is, amelynek keretén belül rendszeres felülvizsgálatok szűrik ki az alvállalkozókezelési rendszer követelményeit esetlegesen nem teljesítő alvállalkozói munkaügyi gyakorlatokat.
A dolgozók munkahelyi egészségvédelmére és biztonságára gyakorolt hatások	Építkezés	Közepes	<u>EVE (székhely):</u> ■ Munkajogvédelmi politika ■ Munkahelyi egészségvédelmi és biztonsági kezelési politika <u>EVEH:</u>	■ A Projekt környezeti, egészségi és biztonsági tervének aktualizálása és végrehajtása, ami megköveteli a következőket: 1) A Projekt vagy annak alvállalkozói által kiépített szálláshelyeknek meg kell felelniük az Európai Újjáépítési és Fejlesztési Bank (European Bank for Reconstruction and Development – EBRD) / Nemzetközi Pénzügyi Társaság (International Finance Corporation – IFC) „Workers’ Accommodation: Processes and Standards” (Munkásszállás: folyamatok és szabványok) című, 2009. évi kiadványában foglaltaknak. Már létező szálláshelyek (pl. hotelek)

Kockázat / hatás	Fázis	Hatás besorolása	Már létező kezelési intézkedések	Javasolt további enyhítő intézkedések
	Üzemeltetés		Környezeti, egészségi és biztonsági terv	használata esetén törekedni kell az EBRD / IFC „Workers’ Accommodation: Processes and Standards” című, 2009. évi kiadványában foglalt alapelvek betartására. 2) Ügyelni kell arra, hogy a munkásszállás faliújságján közzétett összes információ szerepeljen kínaiul, angolul és magyarul, továbbá minden olyan nyelven, amelyet a munkásszállás lakóinak kulturális szempontból helyénvaló megérteniük. 3) A létesítményeken biztosítani kell az elsősegély-készleteket. 4) Megfigyelés alatt kell tartani a Projekt egészségügyi és biztonsági tervének tükrében nyújtott alvállalkozói teljesítményt és bármilyen, az alvállalkozó dolgozóit érintő balesetet.
A beszállítói lánc mentén a munkavállalói jogokra gyakorolt hatások	Építkezés	Közepes	<u>EVE (székhely):</u>	- A fenntartható beszállítói láncok kezelésre szolgáló rendszer véglegesítése és bevezetése - A beszállítói láncok feltérképezése révén a beszállítók környezeti és társadalmi összefüggéseinek megértése, az azokhoz kapcsolódó bármilyen esetleges környezetvédelmi, társadalmi és emberi jogi kockázat és / vagy hatás beazonosítása. A beszállítói környezetvédelmi és emberi jogi kockázati profil
	Üzemeltetés	Közepes	- Felelősségteljes ásványforrás-beszállítói lánc panaszkezelési szabályzata - Az EVE beszállítói	

Kockázat / hatás	Fázis	Hatás besorolása	Már létező kezelési intézkedések	Javasolt további enyhítő intézkedések
			magatartási kódexe Az EVE felelősségteljes ásványbeszállítói láncok (Responsible Mineral Supply Chain – RMSCP) kellően gondos kezeléséről szóló politikája	alapján a magas kockázatot jelentő beszállítókat az iparágazat típusát, a működési helyet, a munkaerő nagyságrendjét, a közvetetten alkalmazott dolgozók számát / arányát, valamint a vonatkozó környezetvédelmi / társadalmi problémák sajtóvisszhangját figyelembe véve meg lehet jelölni. A magas kockázatot jelentő beszállítók jóváhagyása előtt fontolóra kell venni a belső szakértőkkel és / vagy tapasztalt harmadik felekkel elvégzett helyszíni auditokat. Adott esetben az audit megállapításaira alapozva az adott beszállítót ki kell zárni, vagy korrekciós cselekvési tervet kell rá vonatkozóan készíteni. A futamidő alatt a Projekt beszállítói által az emberi jogok terén nyújtott teljesítmény megfigyelése például rendszeres (az adott beszállító auditpontszámának függvényében évenkénti vagy háromévenkénti) alkalmazotti állapotfelméréssel vagy helyszíni audittal, a felmérés eredményeinek alapján az emberi jogok bármilyen sérelmének kiértékelése, enyhítése, illetve bebizonyosodás esetén orvoslása. A beszállítókkal megfelelő szerződéses megállapodást kell kötni annak érdekében, hogy az emberi jogok valamennyi lehetséges és bizonyított sérelme egyszerűbben legyen enyhíthető vagy orvosolható.

Kockázat / hatás	Fázis	Hatás besorolása	Már létező kezelési intézkedések	Javasolt további enyhítő intézkedések
A közösségi biztonságra a biztonsági személyzet alkalmazása révén gyakorolt hatások	Építkezés	Alacsony	■ Nincs	■ Biztonsági személyzet magatartási kódexének kidolgozása – a kódexnek követnie kell a „Biztonságra és emberi jogokra vonatkozó önkéntes alapelvek” (<i>Voluntary Principles on Security and Human Rights – VPSHR</i>) című kiadványban az erőszak alkalmazására vonatkozóan rögzített követelményeket, és lefelé tovább kell terjednie a Projekt teljes biztonsági személyzetének magatartási kódexére. ■ Az elsőként beavatkozók, azaz a helyszínre esetlegesen kikerkező helyi rendőrség bevonása, azoknak az elvárásoknak az elmagyarázása számukra, amelyeket az EVEH bármilyen létesítményi vagy a létesítményt érintő eseményre adott reakciójukkal szemben támaszt – a reakciónak (különösen az erőszak alkalmazásának tekintetében) összhangban kell állnia a következőkkel: „UN Code of Conduct for Law Enforcement Officials” (rendfenntartó erők ENSZ magatartási kódexe), „UN Basic Principles on the Use of Force and Firearms by Law Enforcement Officials” (az ENSZ erőszak és a lőfegyverek bűnüldöző szervek általi használatára vonatkozó alapelvei), <i>VPSHR</i>. ■ Panaszok felmerülése esetén a közösségi panaszkezelési mechanizmus megosztása a környékbeli közösségekkel. Ez magába foglalja a biztonsági
	Üzemeltetés	Alacsony		

Kockázat / hatás	Fázis	Hatás besorolása	Már létező kezelési intézkedések	Javasolt további enyhítő intézkedések
				személyzet bevonásához kapcsolódó panaszokat is.
Képtelenség a jogorvoslathoz való hozzáférésre és / vagy abban való részesülésre	Építkezés	Alacsony	EVEH:	- Olyan bevonási stratégia kidolgozása a Projekt munkaerejének számára, amely körvonalazza a különféle alkalmazotti csoportok, azaz pl. a menekült alkalmazottak, a külföldi alkalmazottak, a női alkalmazottak, a szakszervezeti és dolgozói képviselők, a termelési dolgozók stb. bevonásának gyakoriságát, formáit és témáit, így információkat terjesztve, megértve aggályaikat és a munkával szembeni elvárásaikat, valamint a döntéshozatal során meghallgatva véleményüket. - A dolgozókezelési terv és a belső panaszkezelési szabályzat véglegesítése, megvalósítása - Az érdekeltfél-bevonási terv és a közösségi panaszkezelési szabályzat véglegesítése, megvalósítása - A belső panaszkezelési szabályzat és a közösségi panaszkezelési szabályzat hatékonyságának a Projekt teljes élettartámra kiterjedő, folyamatos megfigyelése és értékelése
	Üzemeltetés	Alacsony	- A dolgozókezelési terv és a belső panaszkezelési szabályzat - Érdekeltfél-bevonási terv és közösségi panaszkezelési szabályzat	

Kockázat / hatás	Fázis	Hatás besorolása	Már létező kezelési intézkedések	Javasolt további enyhítő intézkedések
Kumulatív hatás: Az ipari vízhasználat hatása a közösségek ivóvízhez való jogára	-	Közepes	Nincs	- A működés során a terveknek megfelelő gyártási célú szürkevíz-használat - A Debreceni Vízmű rendszeres időközönkénti bevonásával a terület vízegyensúlyának, a működés során felmerülő vízhiány valószínűségének, valamint a vízfelhasználók által a Vízművek felé jelzett aggályoknak, panaszoknak a megértése. Azon módok keresése, amelyek a Debreceni Vízművel és az Észak-Nyugati Gazdasági Övezet más vállalataival a lehetséges víztakarékossági stratégiák terén való együttműködésre nyílnak.
Kumulatív hatás: A munkaerő-beáramlás által az egészséghez és a megfelelő életszínvonalhoz való jogra gyakorolt hatás	-	Közepes	Nincs	- A közösségi panaszkezelési szabályzat véglegesítése, megvalósítása - A terveknek megfelelően toborzóügynökségeken keresztül elsősorban helyi lakosok toborzása, valamint a környékbeli falvak és városok munkaügyi irodáival együttműködve a toborzási és beszerzési alkalmak információinak megosztása - Aktív részvétel a külföldi alkalmazottaknak tartott helyi közösségi programokban, így elősegítve a helyi közösségbe való integrációjukat - Debrecen önkormányzatával együttműködve az Észak-Nyugati Gazdasági Övezetbe irányuló, így a dolgozók számára az ingázást lehetővé tévő tévő közösségi közlekedés lehetőségeinek feltárása.

Kockázat / hatás	Fázis	Hatás besorolása	Már létező kezelési intézkedések	Javasolt további enyhítő intézkedések
				■ Az EVEH és az alvállalkozók valamennyi dolgozójára érvényes magatartási kódex kidolgozása. Ennek tartalmaznia kell az alkalmazottaknak és a helyi közösség közötti interakcióra vonatkozó követelményeket, lefelé tovább kell terjednie az összes alvállalkozó és beszállító dolgozóira, valamint rögzítenie kell a következőket: 1) A törvényellenes tevékenységek és az embertelen magatartás valamennyi formájának szigorú tiltása, beleértve a prostitúciót, a szexuális kizsákmányolást, zaklatást és bántalmazást, az erőszakot, a munkaidő vagy a pihenési idő során tett fenyegetéseket. 2) A helyi lakosság életmódja iránti tisztelet, mindennapi életük megzavarásának lehetőség szerinti elkerülése.